# Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2011, sen. zn. 29 NSČR 42/2010, ECLI:CZ:NS:2011:29.NSČR.42.2010.1

**Číslo:** 13/2012

**Právní věta:**

Zmeškání lhůty k podání žaloby o určení pravosti pohledávky popřené insolvenčním správcem je důvodem k vydání rozhodnutí o odmítnutí přihlášky ve smyslu ustanovení § 185 insolvenčního zákona.

Pro závěr, že se přihlášenému věřiteli, jehož nevykonatelná pohledávka byla při přezkumném jednání, jehož se zúčastnil, účinně popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, dostalo již při tomto jednání poučení, jak má dále postupovat v insolvenčním řízení, není významné, jestli mu příslušné poučení poskytl insolvenční soud nebo insolvenční správce.

**Soud:** Nejvyšší soud

**Datum rozhodnutí:** 30.08.2011

**Spisová značka:** 29 NSCR 42/2010

**Číslo rozhodnutí:** 13

**Číslo sešitu:** 1

**Typ rozhodnutí:** Usnesení

**Hesla:** Insolvence

**Předpisy:** § 185 IZ ve znění do 09.09.2010
§ 197 odst. 2 IZ ve znění do 09.09.2010
§ 198 odst. 1 IZ ve znění do 09.09.2010

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

**Sbírkový text rozhodnutí:**

*Usnesením ze dne 16. 4. 2010 M ě s t s k ý s o u d v Praze (dále též jen „insolvenční soud“) odmítl – vycházeje z ustanovení § 178, § 185 a § 198 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – přihlášku pohledávky věřitele č. 16, Sh. C. L. a určil, že právní mocí tohoto rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí.*

*Insolvenční soud vyšel z toho, že věřitel č. 16 přihlásil do insolvenčního řízení pohledávku ve výši 18 347 000 Kč podáním ze dne 1. 8. 2008, doručeným insolvenčnímu soudu 1. 9. 2008, a že při přezkumném jednání, konaném 6. 10. 2008, jehož se tento věřitel zúčastnil, popřel jeho pohledávku co do pravosti insolvenční správce.*

*Na tomto základě dovodil, že je namístě rozhodnout způsobem uvedeným výše, neboť lhůta k podání určovací žaloby již marně uplynula.*

*K odvolání věřitele č. 16 V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 2. 7. 2010 potvrdil usnesení insolvenčního soudu.*

*Odvolací soud upozornil, že při přezkumu správnosti skutkových zjištění insolvenčního soudu vyšel ze zápisu (správně protokolu) o přezkumném jednání (A-58), ze zápisu (správně protokolu) ze schůze insolvenčních věřitelů (A-59) a z prezenční listiny (A-60) a přihlédl ke sdělení insolvenčního soudu (P16-20), že při skenování zápisů (správně protokolů) o přezkumném jednání a schůzi věřitelů došlo k záměně posledních stran a že tato chyba byla opravena 25. 5. 2010.*

*Proto odvolací soud neměl za opodstatněnou odvolací námitku, podle níž pohledávku popřel již odvolaný insolvenční správce.*

*Cituje dále ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona a poukazuje na ustanovení § 185 insolvenčního zákona, odvolací soud měl výše označenými listinami za ověřené, že při přezkumném jednání, které se konalo 6. 10. 2008 od 11.00 hodin, popřel insolvenční správce JUDr. Z. Z. co do pravosti pohledávky, jež odvolatel přítomný na jednání přihlásil do insolvenčního řízení.*

*Dnem 5. 11. 2008 tak podle odvolacího soudu uplynula odvolateli lhůta k podání žaloby na určení popřených pohledávek, a protože žalobu nepodal, nastal ohledně těchto pohledávek v celkové výši 18 347 000 Kč (podle ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona) nezvratně následek, že se k nim nepřihlíží.*

*Insolvenční soud tedy nepochybil, když podle ustanovení § 185 insolvenčního zákona odmítl přihlášky popřených pohledávek odvolatele a ukončil jeho účast v insolvenčním řízení, uzavřel odvolací soud.*

*Proti usnesení odvolacího soudu (a výslovně též proti usnesení soudu prvního stupně) podal věřitel č. 16 dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil obě napadená rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.*

*Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje dovolatel řešení otázky poučovací povinnosti soudu ve vztahu k věřitelům přítomným na přezkumném jednání, při kterém byla jejich pohledávka zcela nebo zčásti popřena.*

*Konkrétně namítá, že při přezkumném jednání konaném 6. 10. 2008, jehož se zúčastnil a při kterém byla jeho pohledávka popřena insolvenčním správcem, se mu nedostalo od soudu poučení o nutnosti podání žaloby. S poukazem na obsah ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona (ve vazbě na ustanovení § 197 odst. 2 insolvenčního zákona) pak dovozuje, že úprava obsažená v insolvenčním zákoně zakládá nerovné postavení věřitelů, neboť těm věřitelům, kteří se přezkumného jednání nezúčastnili, se příslušného poučení dostává, kdežto na ty, kteří se přezkumného jednání zúčastnili, insolvenční zákon v dotčeném ohledu nepamatuje. Přitom poukazuje též na důsledky, jež s sebou zmeškání lhůty k podání incidenční žaloby nese ve vztahu k sankcím nastaveným úpravou obsaženou v § 171, § 178 a § 179 insolvenčního zákona.*

*Dovolatel – ač zastoupen advokátkou – nepřipíná dovolací argumentaci výslovně k žádnému z dovolacích důvodů taxativně vypočtených v ustanovení § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř. Podle svého obsahu je však dovolání kritikou správnosti právního posouzení věci, jíž je vyhrazen dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.*

*N e j v y š š í s o u d řízení o dovolání proti usnesení soudu prvního stupně zastavil, usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.*

**Z o d ů v o d n ě n í :**

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného usnesení je insolvenční zákon na danou věc uplatnitelný ve znění účinném do 9. 9. 2010, tj. naposledy ve znění zákona č. 227/2009 Sb.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

V rozsahu, v němž dovolání výslovně napadá usnesení soudu prvního stupně, není dána funkční příslušnost žádného soudu k jeho projednání; Nejvyšší soud řízení o takovém podání v dotčeném rozsahu zastavil dle § 104 odst. 1 o. s. ř.; srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 265/2003, uveřejněné pod číslem 47/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže je toto rozhodnutí dostupné veřejnosti i na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Dovolání proti usnesení odvolacího soudu je v této věci – bez dalšího – přípustné podle ustanovení § 239 odst. 3, části věty před středníkem, o. s. ř.; srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sen. zn. 29 NSČR 4/2008, uveřejněné pod číslem 25/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a k obsoletnosti odkazu obsaženého v § 239 odst. 3, poslední větě, o. s. ř. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. 29 NSČR 17/2010.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 185 insolvenčního zákona, jestliže v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které se podle tohoto zákona k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce nepřihlíží, insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému je odvolání přípustné a které se doručuje zvlášť přihlášenému věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci; odvolání proti němu může podat jen přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí; o tom insolvenční soud přihlášeného věřitele uvědomí ve výroku rozhodnutí.

Dle ustanovení § 197 odst. 2 insolvenčního zákona věřitele, jehož nevykonatelná přihlášená pohledávka byla popřena při přezkumném jednání, jehož se nezúčastnil, o tom insolvenční správce písemně vyrozumí, a to i tehdy, je-li popření uvedeno v upraveném seznamu přihlášených pohledávek.

Ustanovení § 198 odst. 1 insolvenčního zákona pak určuje, že věřitelé nevykonatelné pohledávky, která byla popřena insolvenčním správcem, mohou uplatnit své právo žalobou na určení u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání; tato lhůta však neskončí dříve než

uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění podle § 197 odst. 2. Žalobu podávají vždy proti insolvenčnímu správci. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží; pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je v takovém případě zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.

Se soudy nižších stupňů lze souhlasit v tom, že zmeškání lhůty k podání žaloby o určení pravosti pohledávky popřené insolvenčním správcem je (vzhledem k jednoznačné dikci § 198 odst. 1, věty třetí, části věty před středníkem, insolvenčního zákona) důvodem k vydání rozhodnutí o odmítnutí přihlášky ve smyslu ustanovení § 185 insolvenčního zákona.

Odvolací soud se však v mezích právního posouzení věci nijak nevypořádal s otázkou (kterou mu ovšem dovolatel v odvolacím řízení nepoložil), zda a v jakém rozsahu se dovolateli přítomnému u přezkumného jednání, při kterém insolvenční správce popřel pravost jeho pohledávky, dostalo (ať již ze strany insolvenčního soudu nebo insolvenčního správce) poučení o tom, jak má dále postupovat v insolvenčním řízení.

Přitom jde – jak rozvedeno níže – o otázku právně významnou pro posouzení předpokladů, za nichž lze odmítnout přihlášku pohledávky proto, že se k ní nepřihlíží v intencích § 198 odst. 1, věty třetí, části věty před středníkem, insolvenčního zákona.

V usnesení ze dne 20. 1. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3582/2010, uveřejněném pod číslem 97/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, na něž v podrobnostech odkazuje, Nejvyšší soud na dané téma uzavřel, že:

> 1) Poučení, jak má v insolvenčním řízení postupovat přihlášený věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla při přezkumném jednání účinně popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, se takovému věřiteli v případě, že je při přezkumném jednání přítomen, má dostat již při tomto jednání (zpravidla v jeho závěru a lhostejno, zda od insolvenčního soudu nebo prostřednictvím přítomného insolvenčního správce).
>
> 2) Nestane-li se tak, pak písemné vyrozumění ve smyslu ustanovení § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, splňující náležitosti vymezené vyhláškou č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, musí insolvenční správce zaslat nejen těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kteří se přezkumného jednání nezúčastnili, nýbrž i těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kterým se – ač byli přítomni – náležitého poučení při přezkumném jednání nedostalo.

Odvolací soud (stejně, jako předtím insolvenční soud) se však obsahem protokolu o přezkumném jednání ze dne 6. 10. 2008 (A-58) pro účely zjištění, zda vůbec, a pokud ano, zda v dostatečné míře, bylo dovolateli poskytnuto příslušné poučení, nezabýval; existenci příslušné skutečnosti nezkoumal, nemaje ji (podle toho, že otázku poučení věřitele popřené pohledávky v rovině právní pominul) za významnou pro rozhodnutí o podaném odvolání.

Právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž ve světle výše řešeného neúplné a tedy i nesprávné (ze skutkových závěrů, které odvolací soud o věci přijal, neplyne splnění předpokladu spočívajícího v poučení věřitele popřené pohledávky) a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn právem.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadené rozhodnutí v plném rozsahu zrušil (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).